

SCI-CONF.COM.UA

EUROPEAN CONGRESS OF SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS

**PROCEEDINGS OF VI INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
JUNE 17-19, 2024**

**BARCELONA
2024**

EUROPEAN CONGRESS OF SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS

Proceedings of VI International Scientific and Practical Conference

Barcelona, Spain

17-19 June 2024

Barcelona, Spain

2024

UDC 001.1

The 6th International scientific and practical conference “European congress of scientific achievements” (June 17-19, 2024) Barca Academy Publishing, Barcelona, Spain. 2024. 423 p.

ISBN 978-84-15927-35-8

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // European congress of scientific achievements. Proceedings of the 6th International scientific and practical conference. Barca Academy Publishing. Barcelona, Spain. 2024. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/vi-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-european-congress-of-scientific-achievements-17-19-06-2024-barselona-ispaniya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: barca@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2024 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2024 Barca Academy Publishing ®

©2024 Authors of the articles

ECONOMIC SCIENCES

68. *Prunenko D., Kovalenko L., Frolov S., Oderii S.* 325
INTELLECTUAL CAPITAL OF CONSTRUCTION ENTERPRISES:
THEORETICAL ASPECTS
69. *Арутюнян С. А.* 327
ВЛИЯНИЕ КЛИМАТИЧЕСКИХ РИСКОВ НА РАЗЛИЧНЫЕ
ОТРАСЛИ ЭКОНОМИКИ И УПРАВЛЕНИЕ ИМИ В АРМЕНИИ
70. *Балко А. В.* 337
МІЖНАРОДНИЙ РИНОК КРИПТОВАЛЮТ: МОЖЛИВОСТІ ТА
РИЗИКИ
71. *Завідна Л. Д.* 342
РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНОГО
БІЗНЕСУ ПІД ВПЛИВОМ ЯВИЩ OVER- ТА UNDER-TOURISM
72. *Заяц О. В., Власенко О. І.* 349
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА ОСНОВІ
МІЖНАРОДНОЇ КОМПАНІЇ
73. *Кучер М. М., Пурсакова І. Д.* 353
АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ
«ПРОМ ВДМ»
74. *Нечипорук Н. В., Ковтун О. С.* 358
ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ТА АНАЛІЗУ
УПРАВЛІНСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
75. *Чижова О. П., Нетудихата К. Л.* 364
УДОСКОНАЛЕННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА
76. *Чуркіна І. Є., Коркіна А. О.* 369
ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МОТИВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

LEGAL SCIENCES

77. *Gunbin M. Yu., Shkil A. S., Yevtukhov D. O.* 374
SURETY AND GUARANTEE: COMPARATIVE
CHARACTERISTICS
78. *Асмаа А. В.* 378
РОЛЬ ЖІНОК В ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНАХ ТА
ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАННЯХ
79. *Дирко Н. В., Корогод С. В.* 382
СУЧАСНИЙ СТАН ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТИТУТУ
ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ В УКРАЇНІ
80. *Єфремова І. І.* 385
ОСОБЛИВОСТІ ПОДІЛУ МАЙНА ОСІБ, ЯКІ ПРОЖИВАЛИ БЕЗ
УКЛАДЕННЯ ШЛЮБУ
81. *Корінний С. О., Задніпряна-Корінна М. Ю.* 390
ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРУ ЗА УЧАСТЮ СУДДІ

ОСОБЛИВОСТІ ПОДІЛУ МАЙНА ОСІБ, ЯКІ ПРОЖИВАЛИ БЕЗ УКЛАДЕННЯ ШЛЮБУ

Єфремова Ірина Іванівна,

к.ю.н., доцент

Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Україна

Відповідно до ч. 4 ст. 3 Сімейного кодексу України, сім'я створюється на підставі шлюбу, кровного споріднення, усиновлення, а також на інших підставах, не заборонених законом і таких, що не суперечать моральним засадам суспільства. Такими іншими підставами є фактичне проживання чоловіка та жінки без укладення шлюбу.

Тривалий час в суспільстві йде дискусія з приводу правомірності вважати фактичне співмешкання шлюбом. Однак, «шлюб» в розумінні ч. 1 ст. 21 Сімейного кодексу України – це сімейний союз чоловіка та жінки, зареєстрований у державному органі реєстрації актів цивільного стану. Отже, для виникнення прав та обов'язків подружжя не достатньо лише спільного проживання, так як ч. 2 ст. 21 Сімейного кодексу України визначає, що «проживання однією сім'єю не є підставою для виникнення у осіб прав та обов'язків подружжя» [1].

Такі відносини між чоловіком і жінкою називають «фактичним шлюбом», «цивільним шлюбом», а останнім часом ще з'явилося формулювання як «цивільне партнерство». Проживши спільно тривалий час чоловік і жінка будували стосунки, облаштовували житло, набували майно для забезпечення комфорту, але час триває, почуття зникають, а як наслідок, пара приймає рішення припинити стосунки. Також питання щодо спільного майна осіб, які проживали без укладення шлюбу набуває актуальності в разі смерті (а на даний час і загибелі) другого із «цивільного шлюбу». Що робити із майном, на придбання якого спільно працювали? Кому воно належить? Чи є таке майно спільною власністю? Намагаючись вирішити всі ці питання, сторони

звертаються до суду, для захисту своїх майнових прав.

Метою дослідження є порядок встановлення правового режиму майна, яке було набуто під час проживання однією сім'єю без офіційної реєстрації шлюбу, як такого, що належить до спільної сумісної власності подружжя та визначити критерії поділу такого майна.

Вирішення ситуації щодо поділу майна чоловіка та жінки, що проживали однією сім'єю, але не перебували у шлюбі між собою можна як в судовому так і в договірному порядку.

Зрозуміло, що домовившись між собою про поділ спільно набутого майна має свої переваги, а саме:

- зберігаються доброзичливі відносини між чоловіком і жінкою, які тривалий час прожили спільно;
- економиться час та грошові кошти, які б сторони могли витратити на адвокатів та судові тяжби.

Зручність договору про поділ майна обґрунтовується тим, що сторони можуть відступити від засад рівності часток кожного у спільно набутому майні. Для уникнення конфліктних ситуацій сторони мають можливість самостійно визначити розмір часток або конкретне майно, що буде передане кожному з них.

Договір про поділ житлового будинку, квартири, іншого нерухомого майна, а також про виділ нерухомого майна дружині, чоловікові зі складу усього майна подружжя має бути нотаріально посвідчений (ч. 2 ст. 69 Сімейного кодексу України)

При укладені договору слід керуватись загальними правилами визначеними у Цивільному кодексі України, тобто, якщо договір про поділ майна подружжя стосується поділу нерухомого майна, він має бути в обов'язковому порядку нотаріально посвідчений. В той же час, законодавство не містить спеціальних норм щодо форми договору предметом якого є рухоме майно. Щодо нерухомого майна за домовленістю між сторонами може бути укладено договір або в простій письмовій формі, або також може бути

нотаріально посвідчений.

Якщо між чоловіком та жінкою, які прожили певний час спільно не досягнуто згоди щодо поділу майна, тоді сторони обирають судовий порядок вирішення спору. Однак, звернення до суду щодо поділу майна має свої особливості. Так, для визнання майна спільним необхідно в першу чергу встановити факт спільного проживання. На практиці не так легко визнати факт спільного проживання. Після припинення стосунків, з почуттям образи одна із сторін (на кому зареєстровано майно) заперечує факт спільного проживання.

Законодавством визначено, що встановлення факту спільного проживання чоловіка та жінки без укладення шлюбу відбувається в порядку окремого провадження (ст. 293 ЦПК України).

Звернення до суду здійснюється на підставі ст. 74 Сімейного кодексу України, якою визначено, що якщо жінка та чоловік проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі, майно, набуте ними за час спільного проживання, належить їм на праві спільної сумісної власності, якщо інше не встановлено письмовим договором між ними.

На майно, що є об'єктом права спільної сумісної власності жінки та чоловіка, які не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі, поширюються положення глави 8 СК України («Право спільної сумісної власності подружжя»). [1]

Для однакового застосування положень СК України, Верховний Суд України своїй постанові у справі №522/25049/16-ц зазначив, що «Для визначення осіб як таких, що перебувають у фактичних шлюбних відносинах, для вирішення майнового спору на підставі статті 74 СК України, суд повинен встановити факт проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без шлюбу в період, протягом якого було придбано спірне майно.» Отже, для вирішення питання щодо поділу майна, першочерговим є встановлення факту спільного проживання, який можливо встановити при наявності таких ознак: спільного проживання, ведення спільного господарства, наявності у сторін спільного

бюджету, проведення спільних витрат, придбання майна в інтересах сім'ї, наявності між сторонами подружніх взаємних прав та обов'язків, інших доказів, які вказують на наявність встановлених між сторонами відносин притаманних подружжю. Саме такі ознаки спільного проживання чоловіка та жінки у фактичних шлюбних стосунках визначені як «належні та допустимі докази проживання чоловіка та жінки однією сім'єю без реєстрації шлюбу» встановлені постановою ВСУ у справі №588/350/15-ц: «Для визначення осіб як таких, що перебувають у фактичних шлюбних відносинах, для вирішення майнового спору на підставі статті 74 СК України, суд повинен встановити факт проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без шлюбу в період, протягом якого було придбано спірне майно». [2] Таким чином, предметом заяви про встановлення факту спільного проживання є не сам факт перебування у фактичних шлюбних відносинах, а факт придбання даного конкретного майна за кошти або внаслідок трудової участі обох фактичних чоловіка й дружини.

Однак слід враховувати, що судами критично сприймаються такі докази як спільні фото, перерахунок коштів на рахунки один одного, оскільки, як вказано у постанові ВСУ «Факт спільного відпочинку сторін, спільна присутність на святкуванні свят, пересилання відповідачем протягом 2012-2014 років коштів на рахунок позивачки, самі по собі, без доведення факту ведення спільного господарства, наявності спільного бюджету та взаємних прав і обов'язків, притаманних подружжю, не можуть свідчити про те, що між сторонами склались та мали місце, протягом вказаного періоду часу, усталені відносини, які притаманні подружжю». [3] В порядку окремого провадження суд розглядає заяву про встановлення факту спільного проживання лише у разі, коли відсутній спір про право. У випадку встановлення факту спільного проживання чоловіка та жінки без укладення шлюбу, як свідчить практика, в переважній більшості випадків спір про право присутній, так як інша сторона, намагаючись зберегти майно у своїй індивідуальній власності. Так, ч. 6 статті 294 ЦПК України визначено, що суд залишає заяву про встановлення факту, без розгляду якщо під час розгляду

справи у порядку окремого провадження виникає спір про право, який вирішується в порядку позовного провадження, і роз'яснює заінтересованими особами особам, що вони вправі подати позов на загальних підставах. [4]

Звертаючись до суду із позовною заявою слід досить ретельно готувати доказову базу фактичного проживання чоловіка та жінки без укладення шлюбу та докази спільного придбання майна. Такими доказами можуть бути: показання свідків; спільні фотографії, відеозаписи; докази спільного відпочинку (придбані спільно квитків, бронювання готелів, спільне страхування тощо); докази спільного придбання товарів і послуг (чеки, акти, квитанції); спільний доступ до одного банківського рахунку, на якому знаходиться сімейний бюджет; зареєстроване місце проживання за однією адресою; докази наявності спільних дітей; докази оформлення кредитів чи позик на придбання майна для потреб сім'ї тощо.

Лише в сукупності усіх доказів, суд може встановити факт спільного проживання чоловіка та жінки без укладення шлюбу, а так і довести факт спільного придбання майна, яке може бути розподілено між такими особами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сімейний кодекс України : Кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III : станом на 1 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> (дата звернення: 16.06.2024).
2. Огляд судової практики Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Oglyad_KCS_podr_1.pdf (дата звернення 06.05.2024 р.)
3. Постанова ВСУ від 15 серпня 2019 року у справі № 588/350/15 URL:<https://verdictum.ligazakon.net/document/83666134>
4. Цивільний процесуальний кодекс України : Кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV: станом на 27 квіт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 16.06.2024).